

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО
Кафедра української мови і літератури

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор із науково-педагогічної
роботи _____ Н. І. Василькова
5 вересня 2018 р.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**МЕТОДИКА НАВЧАННЯ ФАХОВИХ ДИСЦИПЛІН У ЗАКЛАДАХ НОВОГО ТИПУ
ТА ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ (ЛІТЕРАТУРА)**

Ступінь магістра
Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка
спеціальність 014 «Середня освіта»
014.01 Середня освіта (Українська мова і література)
освітня програма Українська мова і література

Миколаїв – 2018

Програму розроблено та внесено: Миколаївський національний університет імені В. О. Сухомлинського

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

Ситченко Анатолій Люціанович, проректор з науково-педагогічної роботи МНУ імені В. О. Сухомлинського, доктор педагогічних наук, професор;
Мхитарян Ольга Дмитрівна, доцент кафедри української мови і літератури, кандидат педагогічних наук.

Програму схвалено на засіданні кафедри української мови і літератури

Протокол № 1 від «29» серпня 2018 року

Завідувач кафедри української мови і літератури _____ (Філатова О. С.)

Програму погоджено навчально-методичною комісією філологічного факультету

Протокол № 1 від «30» серпня 2018 року

Голова навчально-методичної комісії _____ (Мхитарян О. Д.)

Програму погоджено навчально-методичною комісією університету

Протокол № 12 від «5» вересня 2018 року

Голова навчально-методичної комісії університету _____ (Василькова Н.І.)

ВСТУП

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни «Методика навчання фахових дисциплін у закладах нового типу та закладах вищої освіти (література)» складена відповідно до підготовки магістрів у галузі знань 01 Освіта/ Педагогіка спеціальності 014 «Середня освіта» 014.01 Середня освіта (Українська мова і література).

Предметом вивчення навчальної дисципліни є: складові фахової підготовки студента-філолога у закладах нового типу та закладах вищої освіти.

Міждисциплінарні зв'язки: філософія, естетика, культурологія, історія, літературознавство, мовознавство, педагогіка і методика навчання та виховання, соціологія.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. **Мета** вивчення курсу «Методика навчання фахових дисциплін у закладах нового типу та закладах вищої освіти (література)» – забезпечення професійної підготовки майбутніх викладачів літературних дисциплін у вищій школі та вчителів літератури в умовах нової української школи.

1.2. Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Методика навчання фахових дисциплін у закладах нового типу та закладах вищої освіти (література)» є:

- засвоїти знання про основні тенденції розвитку літературної освіти та особливості вивчення фахових дисциплін;
- визначити специфіку основних структурних компонентів літературознавчої підготовки студента-філолога;
- формувати ставлення до педагогічної роботи як процесу партнерської взаємодії його суб'єктів на засадах особистісно орієнтованого і компетентнісного навчання-виховання;
- удосконалювати вміння працювати з нормативними документами, що забезпечують викладання літературознавчих дисциплін у закладах вищої освіти та новій українській школі;
- розвивати вміння творчо аналізувати наукову і науково-методичну літературу, формувати власну методичну концепцію літературної освіти;
- удосконалювати вміння здійснювати дослідницьку роботу, використовувати її результати у своїй педагогічній діяльності.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти мають оволодіти такими **компетентностями**:

I. Загальнопредметні:

– планувати навчально-виховну роботу викладача (вчителя) з урахуванням сучасних тенденцій розвитку методичної науки і практики;

- враховувати психолого-педагогічні передумови організації та проведення навчально-виховного процесу у вищій та загальноосвітній школі;
- виконувати нормативні документи та науково-методичні першоджерела, що регулюють навчально-виховний процес у закладах вищої освіти та новій українській школі;
- застосовувати ІКТ під час навчально-виховної та науково-дослідницької роботи;
- спиратися в роботі на основні досягнення вітчизняної та світової філософсько-літературознавчої, психолого-педагогічної та методичної думки;
- використовувати досягнення національної та світової культури під час розв'язання професійних та інших проблем;
- чітко й логічно висловлювати власні думки, вдосконалювати культуру мислення і мовлення;
- дотримуватися етичних і правових норм організації та проведення навчально-виховного процесу під час викладання дисциплін філологічного змісту;
- характеризувати й оцінювати історико-культурні процеси в Україні та світі у зв'язку з інтерпретацією художніх творів;
- удосконалювати наукову організацію педагогічної праці;
- здійснювати пошук необхідної інформації, використовуючи довідкову літературу, електронні бази даних та ІКТ;
- усвідомлювати сучасні тенденції розвитку вищої освіти в Україні, пояснювати актуальні проблеми підготовки педагогічних кадрів;
- оцінювати власний суб'єктний досвід із погляду філософсько-літературознавчої, психолого-педагогічної та методичної наук;
- застосовувати літературознавчу, психолого-педагогічну та методичну термінологію;
- засвоїти специфіку наукової діяльності викладача та шляхи її реалізації;
- володіти основами професійного самовдосконалення викладача вищої школи.

II. Фахові:

- усвідомлювати зв'язки літературознавчих і методичних дисциплін філологічного змісту;
- аналізувати художні твори на теоретичних і методичних засадах літературного аналізу;
- проектувати та реалізувати навчальні моделі лекційних, практичних і лабораторних занять із літературознавчих та методичних дисциплін, уроків літератури, ефективно здійснювати виховну й наукову роботу;
- творчо застосовувати набуті компетентності під час виробничої практики;
- аналізувати науково-методичні джерела, педагогічний досвід, цілеспрямовано підвищуючи свій освітньо-професійний рівень;

- враховувати специфіку викладання літературознавчих і методичних дисциплін у закладах вищої освіти та їх роль у фаховій підготовці студента-філолога;
- реалізувати основні напрями вдосконалення літературної освіти в закладах вищої освіти;
- характеризувати структурні компоненти літературознавчої та методичної підготовки студента-філолога і враховувати специфіку їх функціонування;
- екстраполювати засвоєні основи методики навчання української літератури на вивчення предмета в умовах інклюзивної шкільної освіти;
- володіння методикою виховання в учнів загальноосвітніх закладів нового типу та студентів вищих навчальних закладах I-IV рівнів акредитації засобами вивчення літератури усвідомлення ролі навколишнього середовища для життя і здоров'я людини, бажання дотримуватися здорового способу життя, а також здатності протистояти злу, примітивним поглядам і смакам, зокрема запобігання та протидії домашньому насиллю.

На вивчення навчальної дисципліни виділено 105 год. / 3,5 кредити ECTS.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Кредит 1. Підготовка магістра до викладання літературознавчих дисциплін у закладах нового типу та вищих навчальних закладах

Тема 1. Актуальні проблеми навчання літератури: тенденції та перспективи. Сучасний стан вищої освіти України. Тенденції світової вищої професійної школи: тенденція до глобалізації, тенденція до інтернаціоналізації, тенденція до інтеграції, тенденція до гнучкості, тенденція до демократизації, тенденція до диверсифікації, тенденція до гуманізації та гуманітаризації. Болонський процес в Україні: переваги та обмежені можливості. Вимоги до підготовки фахівців у ЗВО: співвідношення теоретичної та практичної складових. Стратегія реформування вищої освіти: теорія і практика. Вивчення нормативних державних документів: державні програми «Освіта. Україна XXI століття», Національна доктрина розвитку освіти України у XXI столітті, Концепція реформування гуманітарної освіти, Концепція літературної освіти, Державний стандарт базової і повної середньої освіти (літературний компонент), концепція «Нова українська школа», інструктивно-методичні рекомендації МОН України з української літератури, чинні навчальні програми з української літератури.

Тема 2. Наукові засади формування фахівця-філолога засобами літературознавчих дисциплін. Філософсько-літературознавчі орієнтири розвивального навчання літератури. Психолого-педагогічні передумови вивчення художнього твору. Методичні особливості формування компетентного читача. Становлення і розвиток вітчизняної шкільної мовно-літературної освіти: кін. XIX ст. – 30-х р. XX ст., 40–60-х рр. XX ст., 70–90-х рр. XX ст. – поч. третього тисячоліття. Сучасні зарубіжні технології професійної підготовки вчителів рідної мови й літератури: специфіка професійної підготовки майбутніх учителів-словесників у США, тенденції професійної підготовки вчителів рідної мови у Великобританії, педагогічна освіта у Франції, особливості фахової підготовки у Німеччині, тенденції підготовки вчителя рідної мови у Польщі, досвід підготовки словесників у Росії.

Кредит 2. Зміст і структура літературознавчої підготовки студента-філолога

Тема 3. Історико-літературознавча підготовка студентів філологічного факультету. Літературознавча специфіка історії літератури як окремої наукової дисципліни та складника літературознавства; взаємозв'язки історії літератури з теорією літератури та літературною критикою. Проблеми періодизації курсу «Історія української літератури»: літературознавчий та методичний аспекти. Основні труднощі вивчення історії української літератури в межах кожного з етапів розвитку: забезпечення наступності вивчення історії української літератури, історико-літературна, теоретико-літературна й критико-літературна своєрідність кожного з етапів розвитку української літератури, їх висвітлення під час лекцій, практичних і семінарських занять. Методичні та історико-літературні проблеми вивчення історії зарубіжної літератури у вищій школі: питання цілісності курсу історії зарубіжної літератури у ВНЗ; вивчення

перекладних творів як методична проблема; встановлення зв'язків між українською літературами з літературами інших народів. Підготовка викладача до лекції з історії літератури та особливості проведення заняття. Підготовка студентів до практичних занять з історії літератури. Участь викладача у проведенні практичних занять.

Тема 4. Специфіка вивчення теорії літератури. Особливості теорії літератури як складової літературознавства. Значення теоретико-літературної підготовки студента-філолога в його професійної діяльності. Специфіка вивчення студентами курсів «Вступ до літературознавства» та «Теорія літератури». Особливості підготовки викладача та студентів до практичних і семінарських занять, методика їх проведення. Проблема використання «ілюстративного матеріалу» під час вивчення теорії літератури у вищій школі.

Тема 5. Фахова підготовка студента-філолога. Мета і завдання вивчення у ЗВО курсу методики навчання літератури в загальноосвітній школі. Основні проблеми підготовки вчителів літератури у ВНЗ. Значення курсу «Методика навчання української літератури» у професійній підготовці студентів-філологів: професійний і світоглядний аспекти. Особливості підготовки і проведення лекцій, практичних і лабораторних занять. Проблемний виклад матеріалу як провідний чинник підвищення ефективності навчання методики предмета.

Тема 6. Вивчення курсу «Історія літературної критики». Роль літературної критики в історико-літературному процесі та мета її вивчення студентами. Зміст, методи та форми залучення критичних матеріалів до лекційних та практичних занять, методика їх підготовки та проведення.

Кредит 3. Вивчення художнього твору майбутніми фахівцями-словесниками

Тема 7. Особливості вивчення епічного твору. Традиційні та інноваційні шляхи аналізу прозового твору. Теоретико-методичні основи подієвого, пообразного та проблемно-тематичного аналізу. Теоретико-методичні основи нетрадиційних типів аналізу, що ґрунтуються на адаптації відомих методів літературознавчого аналізу (біографічного, культурно-історичного, еволюційного, компаративного, духовно-історичного, методів формальної школи; методів міфологічної критики, структуралізму, текстуального аналізу, деконструктивізму та феміністичної критики тощо) або методично концептуально нового вивчення літератури (технологізованого (А. Ситченко), компаративного (А. Градовський), у взаємозв'язках із різними видами мистецтва (С. Жила), контекстного (В. Гладишев), екзистенціально-діалогічного (Г. Токмань), інтерсуб'єктного (В. Уліщенко), на філософсько-історичних засадах (Ю. Бондаренко) тощо)). Проектування навчальних моделей традиційних та інноваційних типів літературного аналізу.

Тема 8. Специфіка вивчення ліричного твору. Жанрові особливості лірики. Теоретико-методичні основи аналізу ліричного твору. Проектування навчальних моделей традиційних та інноваційних типів аналізу ліричного твору.

Тема 9. Особливості вивчення драматичного твору. Жанрові особливості драми. Теоретико-методичні основи аналізу драматичного твору. Проектування навчальних моделей традиційних та інноваційних типів аналізу драматичного твору.

Тема 10. Специфіка вивчення ліро-епічного твору. Жанрові особливості ліро-епосу. Теоретико-методичні основи аналізу ліро-епічного твору. Проектування навчальних моделей традиційних та інноваційних типів аналізу ліро-епічного твору.

Кредит 0,5. Взаємодія теорії і практики в літературознавчій підготовці майбутнього фахівця-філолога

Тема 11. Виробнича практика студентів-філологів. Місце педагогічної практики в системі професійної підготовки студента-філолога. Зміст практичної підготовки: організаційний, методичний; навчальний, розвивальний та виховний компоненти. Підготовка студентів до проходження практики: відбір методичних матеріалів, розподіл за школами, ознайомлення з програмою практики. Педагогічний такт керівника практики.

Тема 12. Наукова діяльність майбутніх словесників. Основні види наукової діяльності студентів. Написання курсових та дипломних робіт: визначення тематики, урахування наукових інтересів студентів; з'ясування наукової проблеми, відбір та опрацювання наукових джерел; етапність дослідження; доопрацювання роботи та прилюдний захист. Специфіка наукової роботи викладача: види і форми. Особливості підготовки дисертаційного дослідження, написання наукової статті, створення монографії, розроблення навчального посібника, підручника.

Тема 13. Особливості методичної роботи фахівця-філолога. Специфіка роботи методичного об'єднання вчителів української мови і літератури. Функції шкільного кабінету літератури. Значення педагогічної практики студентів-філологів. Напрями післядипломної педагогічної освіти. Особливості методичної роботи викладача літературознавчих або методичних дисциплін.

Рекомендована література

Базова

1. Бондаренко Ю. І. Загальна модель шкільного навчання української літератури: монографія / Ю. І. Бондаренко. – Ніжин : НДУ імені М. В. Гоголя, 2017. – 398 с.
2. Бондаренко Ю. Теорія і практика навчання української літератури на філософсько-історичних засадах у старших класах загальноосвітньої школи : монографія / Юрій Бондаренко. – Ніжин : Вид-во НДУ імені М. В. Гоголя, 2009. – 351 с.
3. Градовський А. В. Компаративний аналіз у системі шкільного курсу літератури : методологія та методика : монографія / А. В. Градовський. – Черкаси : Брама, 2003. – 292 с.
4. Жила С. О. Теорія і практика вивчення української літератури у взаємозв'язках із різними видами мистецтв у старших класах загальноосвітньої школи : монографія / С. О. Жила. – Чернігів : Деснянська правда, 2004. – 360 с.
5. Куцевол О. М. Вивчення життя і творчості Михайла Коцюбинського через рецепцію літературних та літературно-документальних джерел : посіб. / О. М. Куцевол. – Вінниця : Консоль, 2015. – 440 с.
6. Куцевол О. М. Організація позакласної роботи з обдарованими учнями (на матеріалі художніх творів української та зарубіжної літератур) : навч.-метод. посіб. / О. М. Куцевол, О. Б. Петрович, С. Д. Петрович. – Вінниця : Нілан-ЛТД, 2016. – 204 с.
7. Мхитарян О. Підвищення навчальних досягнень учнів з української літератури : монографія / Ольга Мхитарян. – Миколаїв : Іліон, 2014. – 232 с.
8. Наукові основи методики літератури : навч.-метод. посіб. / за ред. д-ра пед. наук, проф., чл.-кор. АПН України Н. Й. Волошиної. – К. : Ленвіт, 2002. – 344 с.
9. Нежива Л. Л. Теорія і практика вивчення літературних напрямів українського письменства в школі : монографія / Л. Л. Нежива. – Полтава : ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2016. – 356 с.
10. Пасічник Є. А. Методика викладання української літератури в середніх навчальних закладах : навч. посіб. для студ. вищих закладів освіти / Є. А. Пасічник. – К. : Ленвіт, 2000. – 384 с.
11. Пультер С. О. Методика викладання української літератури в середній школі / С. О. Пультер, А. М. Лісовський. – Житомир : Полісся, 2000. – 164 с.

12. Романишина Н. В. Українська художня мала проза : теоретико-методичні аспекти вивчення : монографія / Н. В. Романишина. – Рівне : Принт Хауз, 2013. – 576 с.

13. Семенов О. М. Мовно-літературна освіта в Україні : погляд крізь роки : навч. посіб. / О. М. Семенов, Л. О. Базиль. – К. : Фенікс, 2008. – 240 с.

14. Ситченко А. Л. Методика викладання літератури : термінологічний словник / А. Л. Ситченко, В. І. Шуляр, В. В. Гладішев ; за ред. проф. А. Л. Ситченка. – К. : Ін Юре, 2008. – 132 с.

15. Ситченко А. Л. Методика навчання української літератури в загальноосвітніх навчальних закладах : навч. посіб. для студентів-філологів / А. Л. Ситченко. – Київ : Ленвіт, 2011. – 291 с.

16. Ситченко А. Л. Навчально-технологічна концепція літературного аналізу : монографія / А. Л. Ситченко. – Київ : Ленвіт, 2004. – 304 с.

17. Токмань Г. Л. Методика викладання української літератури в старшій школі : екзистенціально-діалогічна концепція : монографія / Г. Л. Токмань. – К. : Міленіум, 2002. – 320 с.

18. Токмань Г. Л. Методика навчання української літератури в середній школі : підруч. / Г. Л. Токмань. – К. : Академія, 2012. – 312 с.

19. Уліщенко В. В. Теорія і практика інтерсуб'єктного навчання української літератури в школі : монографія / Віолетта Уліщенко. – К. : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2011. – 398 с.

20. Яценко Т. О. Тенденції розвитку методики навчання української літератури в загальноосвітніх навчальних закладах (друга половина ХХ – початок ХХІ століття) : монографія / Таміла Яценко. – Київ : Педагогічна думка, 2016. – 360 с.

Допоміжна

1. Абдуллина О.Д., Загрязкина Н.Н. Педагогическая практика студентов. – М.: Просвещение, 1989. – 173 с.
2. Активные формы преподавания литературы: Лекции и семинары на уроках в ст. классах /Р.И. Альбеткова, С.Г. Герке, Л.П. Гладкая и др. - М.: Просвещение, 1991. – 175 с.
3. Алексюк А.М. Загальні методика навчання в школі. – 2-е вид., переробл. і доп. – К.: Рад.шк., 1981. – 206 с.
4. Алексюк А.М. Педагогіка вищої освіти України. – К.: Либідь, 1998. – 558 с.
5. Беспалько В.П. Слагаемые педагогической технологии. – М.: Педагогика, 1989. – 192 с.
6. Беспалько В.П., Татур Ю.Г. Системно-методическое обеспечение учебно-воспитательного процесса подготовки специалистов. – М.: Высш. шк., 1989. – 141 с.

7. Бугайко Т.Ф. Майстерність вчителя-словесника. – К.: Рад. шк., 1963. – 188 с.
8. Васянович Г. Педагогіка вищої школи: Навчально-методичний посібник. – Львів: Ліга-Прес, 2000. – 100 с.
9. Вахрушев В.С. Уроки мировой литературы в школе: 5-11 кл.: Кн. для учителя. – М.: Просвещение: ВЛАДОС, 1995. – 228 с.
10. Вербицкий А.А. Активное обучение в высшей школе: контекстный подход: Метод. пособие. – М.: Высш. шк., 1991. – 208 с.
11. Вища освіта в Україні: Навчальний посібник. – К.: Знання, 2005. – 327 с.
12. Волкова Н.П. Педагогіка: Посібник для студентів вищих навчальних закладів. – К.: Видавничий центр “Академія”, 2001. – 576 с.
13. Волошина Н.Й. Естетичне виховання учнів у процесі вивчення літератури. – К.: Рад. шк., 1985. – 102 с.
14. Выготский Л.С. Педагогическая психология. – М.: Педагогика, 1991. – 480 с.
15. Выготский Л.С. Психология искусства. – 3-е изд.. – М.: Искусство, 1986. – 573 с.
16. Галузинський І.М., Євтух М.Б. Педагогіка: теорія та історія. – К.: Вища школа, 1995. – 237 с.
17. Гершунский Б.С. Философия образования. – М.: Моск. психолого-социальный ин-т, Флинта, 1998. – 432 с.
18. Гладишев В. В. Теорія і практика контекстного вивчення художніх творів у шкільному курсі зарубіжної літератури : монографія /В. В Гладишев. – Миколаїв : Іліон, 2006. – 372 с.
19. Голубков В.В. Методика преподавания литературы. – М.: Учпедгиз, 1962. – 496 с.
20. Гуковский Г.А. Изучение литературного произведения в школе: Методологические очерки о методике. – М.–Л.: Просвещение, 1966. – 266 с.
21. Гура О.І. Педагогіка вищої школи: вступ до спеціальності. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 224 с.
22. Жила С.О. Теорія і практика вивчення української літератури у взаємозв'язках із різними видами мистецтв у старших класах загальноосвітньої школи: Монографія. – Чернігів: РВК “Деснянська правда”, 2004. – 360 с.
23. Згуровський М.З. Болонський процес: головні принципи та шляхи структурного реформування вищої освіти України. – К.: НТУУ “КПІ”, 2006. – 544 с.
24. Иванова Т.В. Культурологическая подготовка будущего учителя: Монография. – К.: ЦВП, 2005. – 282 с.
25. Ісаєва О. О. Організація та розвиток читацької діяльності школярів при вивченні зарубіжної літератури : посіб. для вчителя / О. О. Ісаєва. – К : Ленвіт, 2000. – 184 с.
26. Как-Калик В.А., Никандров Н.Д. Педагогическое творчество. – М.: Педагогика, 1990. – 144 с.

27. Кан-Калик В.А., Хазан В.И. Психолого-педагогические основы преподавания литературы в школе: Учебн. пособие для студентов пед. ин-тов. - М.: Просвещение, 1988. – 255 с.
28. Кигель Р.Ю. Труд преподавателя вуза. – Киев-Одесса: Вицшк., 1987. – 140 с.
29. Костюк Г.С. Навчально-виховний процес і психічний розвиток особистості. – К.: Рад.шк., 1989. – 608 с.
30. Кудряшев Н.И. Взаимосвязь методов обучения на уроках литературы: Кн. для учителя. – М.: Просвещение, 1981. – 190 с.
31. Кузьмінський А.І., Омеляненко В.Л. Педагогіка: Підручник. – К.: Знання-Прес, 2003. – 418 с.
32. Кухарев Н.В. На пути к профессиональному совершенству: Кн. для учителя. – М.: Просвещение, 1990. – 159 с.
33. Лернер И.Я. Дидактические основы методов обучения. – М.: Просвещение, 1981. – 186 с.
34. Лозова В.І., Троцько Г.В. Теоретичні основи виховання і навчання: Навчальний посібник. – Харків: “ОВС”, 2002. – 400 с.
35. Мазуркевич О.Р. Метод і творчість. – К.: Рад. шк., 1973. – 210 с.
36. Марушкевич А.А. Педагогіка вищої освіти: теорія виховання: Навчальний посібник. – К.: Київський університет, 2006. – 60 с.
37. Маранцман В.Г., Чирковская Т.В. Проблемное изучение литературного произведения в школе. Пособие для учителей. – М.: Просвещение, 1977. – 206 с.
38. Мірошніченко Л. Ф. Методика викладання світової літератури в середніх навчальних закладах : підручник / Л. Ф. Мірошніченко – К. : Слово, 2010. – 432 с.
39. Методика преподавания литературы /Под ред. З.Я. Рез. – М.: Просвещение, 1985. – 368 с.
40. Методика преподавания литературы /Под ред. О.Ю. Богдановой и В.Г. Маранцмана. – М.: Просвещение, ВЛАДОС, 1995. – Ч. 1 – 288 с.; Ч. 2 – 288 с.
41. Мойсеюк Н.Є. Педагогіка. Навчальний посібник. – К. – 2001. – 608 с.
42. Молдавская Н.Д. Литературное развитие школьников в процессе обучения. – М.: Педагогика, 1976. – 224 с.
43. Мхитарян О. Підвищення навчальних досягнень учнів з української літератури : монографія / Ольга Мхитарян. – Миколаїв : Іліон, 2014. – 232 с.
44. Недайнова Т.Б. Искусство преподавания литературы в школе: Учебное пособие для студентов и учителей-словесников. – Луганск: Альма-матер, 2004. – 100 с.
45. Неділько В.Я. Методика викладання української літератури в середній школі: Підручник для ун-тів. – К: Вища шк., 1978. – 248 с.
46. Освітні технології: Навч.-метод. посіб. / О.М. Піхота, А.З. Кіктенко, О.М. Любарська та ін.; За заг. ред. О.М. Пехоти. – К.: А.С.К., 2001. – 256 с.

47. Педагогика: Учебное пособие для студентов педагогических учебных заведений / В.А. Сластёнин, А.И. Мищенко, И.Ф. Исаев, Е.Н. Шиянов. – 3-е изд. – М.: Школа-Пресс, 2000. – 512 с.
48. Подоляк О.Г. Психологія вищої школи: Навчальний посібник. – К.: ТОВ “Філ-студія”, 2006. – 320 с.
49. Рыбникова М.А. Очерки по методике литературного чтения. – М.: Учпедгиз, 1963. – 314 с.
50. Семенов О. М. Професійна підготовка майбутніх учителів української мови і літератури : монографія / О. М. Семенов. – Суми : Мрія-1 ТОВ, 2005. – 404 с.
51. Товарнянський П.Л. Болонський процес: цикли, ступені, кредити: Монографія. – Харків: НГУ “ХПІ”, 2004. – 144 с.
52. Фіцула М.М. Педагогіка вищої школи: Навчальний посібник. – К.: Академвидав, 2006. – 352 с.
53. Фіцула М.М. Педагогіка: Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних закладів освіти. – К.: Видавничий центр “Академія”, 2002. – 528 с.
54. Шейко В.М. Вища освіта в країнах Заходу: соціальні та етичні аспекти. – Харків: ХДАК, 1999. – 152 с.
55. Штейнбук Ф. М. Методика викладання зарубіжної літератури у школі: навч. посіб. – К.: Кондор, 2007. – 316 с.
56. Ягупов В.В. Педагогіка: навч. посібник. – К.: Либідь, 2002. – 560 с.

Фахові видання:

Дивослово.

Українська література в загальноосвітній школі.

Русская словесность в школах Украины.

Русский язык и литература в школах Украины.

Русский язык и литература в средних учебных заведениях Украины.

Всесвітня література в середніх навчальних закладах України.

Зарубіжна література в навчальних закладах.

Всесвітня література та художня культура в навчальних закладах України.

Вікно в світ.

Електронні ресурси

Електронні бібліотеки

Електронна бібліотека Національної бібліотеки України імені В.І.Вернадського ([http:// www.nbuv.gov.ua/eb](http://www.nbuv.gov.ua/eb)) – найбільше зібрання книг, журналів, видань, карт, нот, образотворчих матеріалів, рукописів, стародруків, газет, документів на нетрадиційних носіях інформації;

Літературна Інтернет-бібліотека школяра (<http://litbook.by.ru>) – зібрання творів української та зарубіжної літератури, біографії письменників, реферати, корисна інформація;

Українська бібліотека (<http://www.lib.org.ua>) – систематизована бібліотека за розділами: суспільні науки, політика, економіка, історія, культура, біографії, релігія, теологія, права людини;

Український центр (<http://www.ukrcenter.com>) – твори українських і зарубіжних авторів, фольклорні твори, наукові праці та дослідження в галузі української мови та літератури);

Бібліотека Мережі української літератури (<http://www.ukrlib.com.ua>) – біографії та твори українських письменників, реферати, творчі роботи.

Літературні сайти

pisar.tripod.com – класична українська література;
www.poetryclub.com.ua – сучасна поезія світу, критичні матеріали про літераторів;

poetry.uazone.net – українська поезія та фольклор, тексти сучасних пісень, переклади світової поетичної класики;

books.ms.km.ua – твори репресованих українських письменників;
www.lib.proza.com.ua – твори сучасних українських і зарубіжних авторів;
litopys.narod.net – бібліотека давньоукраїнського письменства, оригінали творів, переклади, коментарі, історичні відомості;

www.nbu.gov.ua/tb/ukr/html – зібрання творів українського письменства від найдавніших часів до початку ХХ століття.

Довідкові та методичні сайти

Лінгвістичний портал (<http://proling.com>) – частотні словники української мови, онлайнвий українсько-російський перекладач для текстів „Плай-Online” та електронний словник української та російської мов „УлісOnline”;

Словники України (<http://www.webber.net.ua/NEWDICT>) – делмверсія повномасштабного українського електронного словника, записаного на компакт-диск (152 тис. слів);

Українська мова (<http://www.ussr.to/ALL/tishkovets>) – довідник з української мови.

Періодика для словесника

„Педагогічна преса” (<http://www.ped-pressa.kiev.ua>) – інструктивно-методична інформація Міністерства освіти і науки України, яка розміщена у фахових журналах, часописах видавництва, фактологічний літературознавчий і лінгвістичний матеріал тощо;

журнал „Дивослово” (E-mail:dyvoslovo@ukr.net) – актуальні методичні матеріали українському словесникові перспективного спрямування;

журнал „Українська мова і література в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах” (www.ped-pressa.kiev.ua) – відкриті уроки, методика на кожен день, наука – школі, поетична сторінка й сучасна проза – все для вчителя-україніста;

„Книжковий кур’єр” (www.book-courier.com.ua), *„Книжник-ревію”* (www.elitprofi.com.ua/gazeta), *„Критика”* (www.krytyka.kiev.ua) – літературно-критичні матеріали й тексти художніх творів;

Академ-Прес (<http://www.academpres.kiev.ua>) – ресурс для науковця, вчителя-словесника, студента, учня-читача.

Сайт Науково-методичного центру м. Миколаєва – slovo-divo.ucoz.ua

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання: ПМК/ екзамен.

5. Засоби діагностики успішності навчання: тестування, виконання індивідуальних і групових завдань (проектування навчальних ситуацій, моделей уроків, розробка наочних матеріалів тощо), практичних, лабораторних і контрольних робіт, написання рефератів, повідомлень.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО
Кафедра української мови і літератури

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор із науково-педагогічної
роботи _____ Н. І. Василькова
5 вересня 2018 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
МЕТОДИКА НАВЧАННЯ ФАХОВИХ ДИСЦИПЛІН У ЗАКЛАДАХ
НОВОГО ТИПУ ТА ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ (ЛІТЕРАТУРА)

Ступінь магістра

Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка
спеціальність 014 «Середня освіта»
014.01 Середня освіта (Українська мова і література)
освітня програма Українська мова і література

2018 – 2019 навчальний рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Методика навчання фахових дисциплін у закладах нового типу та закладах вищої освіти (література)» для студентів галузі знань 01 Освіта / Педагогіка спеціальності 014 «Середня освіта» 014.01 Середня освіта (Українська мова і література).

Розробники: Ситченко Анатолій Люціанович, доктор педагогічних наук, професор _____ (Ситченко А. Л.);

Мхитарян Ольга Дмитрівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри української мови і літератури _____ (Мхитарян О. Д.)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри української мови і літератури

Протокол № 01 від «29» серпня 2018 р.

Завідувач кафедри _____ (Філатова О. С.)

«29» серпня 2018 р.

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Денна форма навчання

Найменування показників	Галузь знань, освітньо-кваліфікаційний рівень (ступінь)	Характеристика навчальної дисципліни	
		<i>денна форма навчання</i>	
Кількість кредитів – 3,5	Галузь знань: 01 Освіта / Педагогіка	Нормативна	
Індивідуальне науково-дослідне завдання: 1. Інноваційні технології навчання. 2. Альтернативні форми літературної освіти.	Спеціальність 014 «Середня освіта»	<i>Семестр</i>	
Загальна кількість годин – 105 год.	014.01 Середня освіта (Українська мова і література)	I-й	II-й
		<i>Лекції</i>	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3,5 год. самостійної роботи студента – 6,5 год.	Ступінь магістра	6 год.	4 год.
		<i>Практичні, семінарські</i>	
		8 год.	6 год.
		<i>Лабораторні</i>	
		4 год.	2 год.
		<i>Самостійна робота</i>	
		42 год.	33 год.
Вид контролю: іспит			

Мова навчання – українська.

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить: для денної форми навчання – 105 год.: 30 год. – аудиторні заняття, 75 год. – самостійна робота (29% ~ 71%).

1.2. Заочна форма навчання

Найменування показників	Галузь знань, освітньо-кваліфікаційний рівень (ступінь)	Характеристика навчальної дисципліни	
		<i>денна форма навчання</i>	
Кількість кредитів – 3,5	Галузь знань: 01 Освіта / Педагогіка	Нормативна	
Індивідуальне науково-дослідне завдання: 1. Інноваційні технології навчання. 2. Альтернативні форми літературної освіти.	Спеціальність 014 «Середня освіта»	<i>Семестр</i>	
Загальна кількість годин – 105 год.	014.01 Середня освіта (Українська мова і література)	I-й	II-й
		<i>Лекції</i>	
	Ступінь магістра	6 год.	6 год.
		<i>Практичні, семінарські</i>	
		4 год.	8 год.
		<i>Лабораторні</i>	
		2 год.	4 год.
		<i>Самостійна робота</i>	
		48 год.	27 год.
Вид контролю: іспит			

Мова навчання – українська.

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить: для заочної форми навчання – 105 год.: 30 год. – аудиторні заняття, 75 год. – самостійна робота (29% ~ 71%).

2. Мета, завдання навчальної дисципліни та результати навчання

Мета вивчення курсу «Методика навчання фахових дисциплін у закладах нового типу та закладах вищої освіти (література)» – забезпечення професійної підготовки майбутніх викладачів літературних дисциплін у вищій школі та вчителів літератури в умовах нової української школи.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Методика навчання фахових дисциплін у закладах нового типу та закладах вищої освіти (література)» є:

- засвоїти знання про основні тенденції розвитку літературної освіти та особливості вивчення фахових дисциплін;
- визначити специфіку основних структурних компонентів літературознавчої підготовки студента-філолога;
- формувати ставлення до педагогічної роботи як процесу партнерської взаємодії його суб'єктів на засадах особистісно орієнтованого і компетентнісного навчання-виховання;
- удосконалювати вміння працювати з нормативними документами, що забезпечують викладання літературознавчих дисциплін у закладах вищої освіти та новій українській школі;
- розвивати вміння творчо аналізувати наукову і науково-методичну літературу, формувати власну методичну концепцію літературної освіти;
- удосконалювати вміння здійснювати дослідницьку роботу, використовувати її результати у своїй педагогічній діяльності.

Передумови для вивчення дисципліни: обізнаність із методикою навчання української літератури, а також – історією й теорією української літератури та історією літературної критики, педагогікою, психологією, філософією, основами наукових досліджень (перший (бакалаврський) рівень). Курсу «Методика навчання фахових дисциплін у закладах нового типу та закладах вищої освіти (література)» властиві зв'язки з теоретичними та спеціальними теоретичними курсами загального фундаментального та професійного циклу – «Методика навчання фахових дисциплін у закладах нового типу та закладах вищої освіти (мова)», «Технологія аналізу художнього твору», «Теорія і методика педагогічного експерименту», «Педагогічні технології філологічної освіти (мова, література)», «Використання інформаційно-комунікативних технологій у професійній діяльності», «Методологія та організація наукових досліджень», «Теорія і практика управління закладом освіти».

- Робоча програма навчальної дисципліни складається з 3,5-и кредитів.

Результати навчання:

- знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності;
- уміння оперувати сучасним категоріально-термінологічним апаратом методичної науки; знання найважливіших методичних вітчизняних і зарубіжних наукових шкіл;
- здатність до пошуку, оцінювання, інтерпретації та синтезу наукової інформації, отриманої з різних джерел: спеціалізованої літератури, ЗМІ, перспективного педагогічного досвіду тощо; вивчення інформаційних технологій та методики їх застосування в навчанні та науковій діяльності фахівця; формування основ неперервного підвищення рівня ІКТ-готовності студентів та її постійного оновлення у професійній діяльності;
- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
- володіння різноплановими методами і способами перевірки знань із української літератури;
- здатність проведення досліджень на належному рівні; уміння застосовувати методологічні прийоми наукових досліджень, сучасні методи та методики системного наукового аналізу у сфері середньої освіти;
- здатність демонструвати знання сучасної наукової парадигми в галузі середньої освіти та динаміки її розвитку, основні структурні компоненти та особливості літературознавчої підготовки фахівця, поглиблення знань в окремих галузях філології та належним чином представлену сформованість літературних компетенцій;
- здатність демонструвати професійну підготовку майбутніх викладачів у вищій школі, набуття ними навичок володіння різними засобами та формами організації навчального процесу, створення умов для виконання ними своїх службових обов'язків на засадах демократизації й гуманізації української вищої школи.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти мають оволодіти такими *компетентностями*:

I. Загальнопредметні:

- планувати навчально-виховну роботу викладача (вчителя) з урахуванням сучасних тенденцій розвитку методичної науки і практики;
- враховувати психолого-педагогічні передумови організації та проведення навчально-виховного процесу у вищій та загальноосвітній школі;
- виконувати нормативні документи та науково-методичні першоджерела, що регулюють навчально-виховний процес у закладах вищої освіти та новій українській школі;
- застосовувати ІКТ під час навчально-виховної та науково-дослідницької роботи;
- спиратися в роботі на основні досягнення вітчизняної та світової філософсько-літературознавчої, психолого-педагогічної та методичної думки;
- використовувати досягнення національної та світової культури під час розв'язання професійних та інших проблем;

- чітко й логічно висловлювати власні думки, вдосконалювати культуру мислення і мовлення;
- дотримуватися етичних і правових норм організації та проведення навчально-виховного процесу під час викладання дисциплін філологічного змісту;
- характеризувати й оцінювати історико-культурні процеси в Україні та світі у зв'язку з інтерпретацією художніх творів;
- удосконалювати наукову організацію педагогічної праці;
- здійснювати пошук необхідної інформації, використовуючи довідкову літературу, електронні бази даних та ІКТ;
- усвідомлювати сучасні тенденції розвитку вищої освіти в Україні, пояснювати актуальні проблеми підготовки педагогічних кадрів;
- оцінювати власний суб'єктний досвід із погляду філософсько-літературознавчої, психолого-педагогічної та методичної наук;
- застосовувати літературознавчу, психолого-педагогічну та методичну термінологію;
- засвоїти специфіку наукової діяльності викладача та шляхи її реалізації;
- володіти основами професійного самовдосконалення викладача вищої школи.

II. Фахові:

- усвідомлювати зв'язки літературознавчих і методичних дисциплін філологічного змісту;
- аналізувати художні твори на теоретичних і методичних засадах літературного аналізу;
- проектувати та реалізувати навчальні моделі лекційних, практичних і лабораторних занять із літературознавчих та методичних дисциплін, уроків літератури, ефективно здійснювати виховну й наукову роботу;
- творчо застосовувати набуті компетентності під час виробничої практики;
- аналізувати науково-методичні джерела, педагогічний досвід, цілеспрямовано підвищуючи свій освітньо-професійний рівень;
- враховувати специфіку викладання літературознавчих і методичних дисциплін у закладах вищої освіти та їх роль у фаховій підготовці студента-філолога;
- реалізувати основні напрями вдосконалення літературної освіти в закладах вищої освіти;
- характеризувати структурні компоненти літературознавчої та методичної підготовки студента-філолога і враховувати специфіку їх функціонування;
- екстраполювати засвоєні основи методики навчання української літератури на вивчення предмета в умовах інклюзивної шкільної освіти;
- володіння методикою виховання в учнів загальноосвітніх закладів нового типу та студентів вищих навчальних закладах I-IV рівнів акредитації

засобами вивчення літератури усвідомлення ролі навколишнього середовища для життя і здоров'я людини, бажання дотримуватися здорового способу життя, а також здатності протистояти злу, примітивним поглядам і смакам, зокрема запобігання та протидії домашньому насиллю.

3. Програма навчальної дисципліни

Кредит 1. Підготовка магістра до викладання літературознавчих дисциплін у закладах нового типу та вищих навчальних закладах

Тема 1. Актуальні проблеми викладання літератури: тенденції та перспективи.

Тема 2. Наукові засади формування фахівця-філолога засобами літературознавчих дисциплін.

Кредит 2. Зміст і структура літературознавчої підготовки студента-філолога

Тема 3. Історико-літературознавча підготовка студентів філологічного факультету.

Тема 4. Специфіка вивчення теорії літератури.

Тема 5. Фахова підготовка студента-філолога.

Тема 6. Вивчення курсу «Історія літературної критики».

Кредит 3. Вивчення художнього твору майбутніми фахівцями-словесниками

Тема 7. Особливості вивчення епічного твору.

Тема 8. Специфіка вивчення ліричного твору.

Тема 9. Особливості вивчення драматичного твору.

Тема 10. Специфіка вивчення ліро-епічного твору.

Кредит 0,5. Взаємодія теорії і практики в літературознавчій підготовці майбутнього фахівця-філолога

Тема 11. Виробнича практика студентів-філологів.

Тема 12. Наукова діяльність майбутніх словесників.

Тема 13. Особливості методичної роботи фахівця-філолога.

4. Структура навчальної дисципліни

4.1. Денна форма навчання

Назви кредитів і тем	Кількість годин					
	Усього -го	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	ср
1	2	3	4	5	6	7
Кредит 1. Підготовка магістра до викладання літературознавчих дисциплін у закладах нового типу та вищих навчальних закладах						
Тема 1. Актуальні проблеми викладання літератури: тенденції та перспективи	16	2	2			12
Тема 2. Наукові засади формування фахівця-філолога засобами літературознавчих дисциплін	14	2				12

	30	4	2			24
Кредит 2. Зміст і структура літературознавчої підготовки студента-філолога						
Тема 3. Історико-літературознавча підготовка студентів філологічного факультету	7		2			5
Тема 4. Специфіка вивчення теорії літератури	7			2		5
Тема 5. Фахова підготовка студента-філолога	10	2	2			6
Тема 6. Вивчення курсу «Історія літературної критики»	6					6
	30	2	4	2		22
Кредит 3. Вивчення художнього твору майбутніми фахівцями-словесниками						
Тема 7. Особливості вивчення епічного твору	7	2				5
Тема 8. Специфіка вивчення ліричного твору	7		2			5
Тема 9. Особливості вивчення драматичного твору	8		2			6
Тема 10. Специфіка вивчення ліро-епічного твору	8			2		6
	30	2	4	2		22
Кредит 0,5. Взаємодія теорії і практики в літературознавчій підготовці майбутнього фахівця-філолога						
Тема 11. Виробнича практика студентів-філологів	4		2			2
Тема 12. Наукова діяльність майбутніх словесників	4	2				2
Тема 13. Особливості методичної роботи фахівця-філолога	7		2	2		3
	15	2	4	2		7
<i>Усього годин:</i>	105	10	14	6		75

4.2. Заочна форма навчання

Назви кредитів і тем	Кількість годин					
	Усього -го	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	сп
1	2	3	4	5	6	7

Кредит 1. Підготовка магістра до викладання літературознавчих дисциплін у закладах нового типу та вищих навчальних закладах						
Тема 1. Актуальні проблеми викладання літератури: тенденції та перспективи	16	2	2	2		10
Тема 2. Наукові засади формування фахівця-філолога засобами літературознавчих дисциплін	14	2	2			10
	30	4	4	2		20
Кредит 2. Зміст і структура літературознавчої підготовки студента-філолога						
Тема 3. Історико-літературознавча підготовка студентів філологічного факультету	8		2			6
Тема 4. Специфіка вивчення теорії літератури	6					6
Тема 5. Фахова підготовка студента-філолога	10	2		2		6
Тема 6. Вивчення курсу «Історія літературної критики»	6		2			4
	30	2	4	2		22
Кредит 3. Вивчення художнього твору майбутніми фахівцями-словесниками						
Тема 7. Особливості вивчення епічного твору	8	2				6
Тема 8. Специфіка вивчення ліричного твору	6					6
Тема 9. Особливості вивчення драматичного твору	7					7
Тема 10. Специфіка вивчення ліро-епічного твору	9		2			7
	30	2	2			26
Кредит 0,5. Взаємодія теорії і практики в літературознавчій підготовці майбутнього фахівця-філолога						
Тема 11. Виробнича практика студентів-філологів	4		2			2
Тема 12. Наукова діяльність майбутніх словесників	4	2				2
Тема 13. Особливості методичної роботи фахівця-філолога	7	2		2		3
	15	4	2	2		7
<i>Усього годин:</i>	105	12	12	6		75

5. Теми практичних занять

5.1. Теми практичних занять (для денної форми навчання)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
<i>Кредит 1. Підготовка магістра до викладання літературознавчих дисциплін у закладах нового типу та вищих навчальних закладах</i>		
1.	Актуальні проблеми навчання літератури у вищій школі	
	Тема 1. Актуальні проблеми викладання літератури: тенденції та перспективи	2
2.	Становлення системи професійної підготовки вчителя української мови і літератури	
	Тема 2. Наукові засади формування фахівця-філолога засобами літературознавчих дисциплін	2
<i>Кредит 2. Зміст і структура літературознавчої підготовки студента-філолога</i>		
3.	Складники фахової підготовки студента-філолога	
	Тема 3. Історико-літературознавча підготовка студентів філологічного факультету	1
	Тема 4. Специфіка вивчення теорії літератури	1
4.	Формування професійної компетенції студентів засобами літературознавчих курсів	
	Тема 5. Фахова підготовка студента-філолога	1
	Тема 6. Вивчення курсу «Історія літературної критики»	1
<i>Кредит 3. Вивчення художнього твору майбутніми фахівцями-словесниками</i>		
5.	Поглиблення професійної компетенції студентів під час вивчення методичних курсів	
	Тема 7. Особливості вивчення епічного твору	0,5
	Тема 8. Специфіка вивчення ліричного твору	0,5
	Тема 9. Особливості вивчення драматичного твору	0,5
	Тема 10. Специфіка вивчення ліро-епічного твору	0,5
<i>Кредит 0,5. Взаємодія теорії і практики в літературознавчій підготовці майбутнього фахівця-філолога</i>		
6.	Навчальна та педагогічна практика в системі професійної підготовки студентів філологічних факультетів	
	Тема 11. Виробнича практика студентів-філологів	2
7.	Науково-дослідницька робота студентів-філологів	
	Тема 12. Наукова діяльність майбутніх словесників	1
	Тема 13. Особливості методичної роботи фахівця-філолога	1
Разом:		14

5.2. Теми практичних занять (для заочної форми навчання)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
<i>Кредит 1. Підготовка магістра до викладання літературознавчих дисциплін у закладах нового типу та вищих навчальних закладах</i>		
1.	Актуальні проблеми навчання літератури у вищій школі	
	Тема 1. Актуальні проблеми викладання літератури: тенденції та перспективи	1
	Тема 2. Наукові засади формування фахівця-філолога засобами літературознавчих дисциплін	1
<i>Кредит 2. Зміст і структура літературознавчої підготовки студента-філолога</i>		
2.	Складники фахової підготовки студента-філолога	
	Тема 3. Історико-літературознавча підготовка студентів філологічного факультету	1
	Тема 4. Специфіка вивчення теорії літератури	1
3.	Формування професійної компетенції студентів засобами літературознавчих курсів	
	Тема 5. Фахова підготовка студента-філолога	1
	Тема 6. Вивчення курсу «Історія літературної критики»	1
<i>Кредит 3. Вивчення художнього твору майбутніми фахівцями-словесниками</i>		
4.	Поглиблення професійної компетенції студентів під час вивчення методичних курсів	
	Тема 7. Особливості вивчення епічного твору	0,5
	Тема 8. Специфіка вивчення ліричного твору	0,5
	Тема 9. Особливості вивчення драматичного твору	0,5
	Тема 10. Специфіка вивчення ліро-епічного твору	0,5
<i>Кредит 0,5. Взаємодія теорії і практики в літературознавчій підготовці майбутнього фахівця-філолога</i>		
5.	Навчальна та педагогічна практика в системі професійної підготовки студентів філологічних факультетів	
	Тема 11. Виробнича практика студентів-філологів	2
6.	Науково-дослідницька робота студентів-філологів	
	Тема 12. Наукова діяльність майбутніх словесників	1
	Тема 13. Особливості методичної роботи фахівця-філолога	1
Разом:		12

5.3. Теми лабораторних занять (для денної форми навчання)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
<i>Кредит 1. Підготовка магістра до викладання літературознавчих дисциплін у закладах нового типу та вищих навчальних закладах</i>		

1.	Аналіз нормативних документів, що регламентують вивчення літературознавчих дисциплін у закладах нового типу та ЗВО	
	Тема 1. Актуальні проблеми викладання літератури: тенденції та перспективи	1
	Тема 2. Наукові засади формування фахівця-філолога засобами літературознавчих дисциплін	1
<i>Кредит 2. Зміст і структура літературознавчої підготовки студента-філолога</i>		
2.	Аналіз відвіданого заняття у закладі нового	
	Тема 3. Історико-літературознавча підготовка студентів філологічного факультету	0,5
	Тема 4. Специфіка вивчення теорії літератури	0,5
	Тема 5. Фахова підготовка студента-філолога	0,5
	Тема 6. Вивчення курсу «Історія літературної критики»	0,5
<i>Кредит 3. Вивчення художнього твору майбутніми фахівцями-словесниками</i>		
	Тема 7. Особливості вивчення епічного твору	
	Тема 8. Специфіка вивчення ліричного твору	
	Тема 9. Особливості вивчення драматичного твору	
	Тема 10. Специфіка вивчення ліро-епічного твору	
<i>Кредит 0,5. Взаємодія теорії і практики в літературознавчій підготовці майбутнього фахівця-філолога</i>		
3.	Аналіз відвіданого заняття у вищій школі	
	Тема 11. Виробнича практика студентів-філологів	0,5
	Тема 12. Наукова діяльність майбутніх словесників	0,5
	Тема 13. Особливості методичної роботи фахівця-філолога	1
Разом:		6

5.4. Теми лабораторних занять (для заочної форми навчання)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
<i>Кредит 1. Підготовка магістра до викладання літературознавчих дисциплін у закладах нового типу та вищих навчальних закладах</i>		
1.	Аналіз нормативних документів, що регламентують вивчення літературознавчих дисциплін у закладах нового типу та ЗВО	
	Тема 1. Актуальні проблеми викладання літератури: тенденції та перспективи	1
	Тема 2. Наукові засади формування фахівця-філолога засобами літературознавчих дисциплін	1
<i>Кредит 2. Зміст і структура літературознавчої підготовки студента-філолога</i>		
2.	Аналіз відвіданого заняття у закладі нового	
	Тема 3. Історико-літературознавча підготовка студентів	0,5

	філологічного факультету	
	Тема 4. Специфіка вивчення теорії літератури	0,5
	Тема 5. Фахова підготовка студента-філолога	0,5
	Тема 6. Вивчення курсу «Історія літературної критики»	0,5
<i>Кредит 3. Вивчення художнього твору майбутніми фахівцями-словесниками</i>		
	Тема 7. Особливості вивчення епічного твору	
	Тема 8. Специфіка вивчення ліричного твору	
	Тема 9. Особливості вивчення драматичного твору	
	Тема 10. Специфіка вивчення ліро-епічного твору	
<i>Кредит 0,5. Взаємодія теорії і практики в літературознавчій підготовці майбутнього фахівця-філолога</i>		
3.	Аналіз відвіданого заняття у вищій школі	
	Тема 11. Виробнича практика студентів-філологів	0,5
	Тема 12. Наукова діяльність майбутніх словесників	0,5
	Тема 13. Особливості методичної роботи фахівця-філолога	1
Разом:		6

6.1. Самостійна робота (для денної форми навчання)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
<i>Кредит 1. Підготовка магістра до викладання літературознавчих дисциплін у закладах нового типу та вищих навчальних закладах</i>		
1.	Тема 1. Актуальні проблеми викладання літератури: тенденції та перспективи. Вивчення нормативних державних документів: державні програми «Освіта. Україна XXI століття», Національна доктрина розвитку освіти України у XXI столітті, Концепція реформування гуманітарної освіти, Концепція літературної освіти, Державний стандарт базової і повної середньої освіти (літературний компонент), концепція «Нова українська школа», інструктивно-методичні рекомендації МОН України з української літератури, чинні навчальні програми з української літератури	5
2.	Тема 2. Наукові засади формування фахівця-філолога засобами літературознавчих дисциплін. Філософсько-літературознавчі орієнтири розвивального навчання літератури. Психолого-педагогічні передумови вивчення художнього твору. Методичні особливості формування компетентного читача	5
<i>Кредит 2. Зміст і структура літературознавчої підготовки студента-філолога</i>		
3.	Тема 3. Історико-літературознавча підготовка студентів філологічного факультету. Компаративний аналіз літературних творів	5
4.	Тема 4. Специфіка вивчення теорії літератури. Формування теоретико-літературознавчої компетенції школярів	6

5.	Тема 5. Фахова підготовка студента-філолога. Особистісно зорієнтоване навчання літератури. Компетентнісний підхід у навчанні літератури. Технологізоване навчання літератури. Профілізація літературної освіти	6
6.	Тема 6. Вивчення курсу «Історія літературної критики»	6
<i>Кредит 3. Вивчення художнього твору майбутніми фахівцями-словесниками</i>		
7.	Тема 7. Особливості вивчення епічного твору. Вивчення літератури на філософсько-історичних засадах. Навчання літератури на екзистенціально-діалогічній основі	6
8.	Тема 8. Специфіка вивчення ліричного твору. Інтерсуб'єктне навчання української літератури.	6
9.	Тема 9. Особливості вивчення драматичного твору. Формування інтерпретаційної компетентності учнів	6
10.	Тема 10. Специфіка вивчення ліро-епічного твору. Контекстне вивчення художніх творів	6
<i>Кредит 0,5. Взаємодія теорії і практики в літературознавчій підготовці майбутнього фахівця-філолога</i>		
11.	Тема 11. Виробнича практика студентів-філологів. Застосування ІКТ у процесі навчання літератури	6
12.	Тема 12. Наукова діяльність майбутніх словесників	6
13.	Тема 13. Особливості методичної роботи фахівця-філолога. Розвиток креативності майбутніх учителів літератури в умовах становлення Нової української школи	6
Разом:		75

6.2. Самостійна робота (для заочної форми навчання)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
<i>Кредит 1. Підготовка магістра до викладання літературознавчих дисциплін у закладах нового типу та вищих навчальних закладах</i>		
1.	Тема 1. Актуальні проблеми викладання літератури: тенденції та перспективи. Вивчення нормативних державних документів: державні програми «Освіта. Україна XXI століття», Національна доктрина розвитку освіти України у XXI столітті, Концепція реформування гуманітарної освіти, Концепція літературної освіти, Державний стандарт базової і повної середньої освіти (літературний компонент), концепція «Нова українська школа», інструктивно-методичні рекомендації МОН України з української літератури, чинні навчальні програми з української літератури	5
2.	Тема 2. Наукові засади формування фахівця-філолога засобами літературознавчих дисциплін. Філософсько-літературознавчі орієнтири розвивального навчання літератури. Психолого-педагогічні передумови вивчення художнього твору. Методичні	5

	особливості формування компетентного читача	
<i>Кредит 2. Зміст і структура літературознавчої підготовки студента-філолога</i>		
3.	Тема 3. Історико-літературознавча підготовка студентів філологічного факультету. Компаративний аналіз літературних творів	5
4.	Тема 4. Специфіка вивчення теорії літератури. Формування теоретико-літературознавчої компетенції школярів	6
5.	Тема 5. Фахова підготовка студента-філолога. Особистісно зорієнтоване навчання літератури. Компетентнісний підхід у навчанні літератури. Технологізоване навчання літератури. Профілізація літературної освіти	6
6.	Тема 6. Вивчення курсу «Історія літературної критики»	6
<i>Кредит 3. Вивчення художнього твору майбутніми фахівцями-словесниками</i>		
7.	Тема 7. Особливості вивчення епічного твору. Вивчення літератури на філософсько-історичних засадах. Навчання літератури на екзистенціально-діалогічній основі	6
8.	Тема 8. Специфіка вивчення ліричного твору. Інтерсуб'єктне навчання української літератури.	6
9.	Тема 9. Особливості вивчення драматичного твору. Формування інтерпретаційної компетентності учнів	6
10.	Тема 10. Специфіка вивчення ліро-епічного твору. Контекстне вивчення художніх творів	6
<i>Кредит 0,5. Взаємодія теорії і практики в літературознавчій підготовці майбутнього фахівця-філолога</i>		
11.	Тема 11. Виробнича практика студентів-філологів. Застосування ІКТ у процесі навчання літератури	6
12.	Тема 12. Наукова діяльність майбутніх словесників	6
13.	Тема 13. Особливості методичної роботи фахівця-філолога. Розвиток креативності майбутніх учителів літератури в умовах становлення Нової української школи	6
Разом:		75

7. Індивідуальне навчально-дослідне завдання

1. Інноваційні технології навчання.
2. Альтернативні форми літературної освіти.

8. Форми роботи та критерії оцінювання

Рейтинговий контроль знань студентів здійснюється за 100-бальною шкалою:

Шкала оцінювання: національна та ECTS

ОЦІНКА ЄКТС	СУМА БАЛІВ	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ	
		екзамен	залік
A	90-100	5 (відмінно)	5/відм./зараховано

B	80-89	4 (добре)	4/добре/ зараховано
C	65-79		
D	55-64	3 (задовільно)	3/задов./ зараховано
E	50-54		
FX	35-49	2 (незадовільно)	Не зараховано

Відповідно розподіл балів, що отримують студенти за 3,5 крд.:

Поточне тестування та самостійна робота Іспит														Накопичувальні бали / сума
	Кредит 1		Кредит 2				Кредит 3				Кредит 0,5			
	T 1	T 2	T 1	T 2	T 3	T 4	T 1	T 2	T 3	T 4	T 1	T 2	T 3	
Практичні заняття	10				10			10	10		10			50
Лабораторна робота				10						10			10	30
Самостійна робота	45	45	10	10	5	5	5	5	5	5	10	10	10	170
КР						50				50				100
Усього	100		100				100				50			350

Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів на основі результатів вивчення навчального матеріалу за 100-бальною шкалою та шкалою ECTS:

- 90–100 балів – оцінка А («відмінно») виставляється студенту за високий рівень знань навчального матеріалу, що міститься в основних і додаткових рекомендованих літературних джерелах, уміння аналізувати явища, що вивчаються, у їх взаємозв'язку й розвитку з використанням міжпредметних зв'язків; уміння повно, чітко, лаконічно, логічно, послідовно відповідати на поставлені запитання; уміння застосовувати теоретичні положення під час творчого розв'язання практичних завдань; вільне володіння предметною термінологією та сучасною українською літературною мовою;

- 80–89 балів – оцінка В («добре») виставляється студенту за умови достатнього знання основних закономірностей вивченого та володіння понятійним апаратом засвоєного предмета; уміння й навички правильно, логічно, послідовно викласти основний зміст навчального матеріалу, висловити власну думку, зробити висновки; уміння застосовувати вивчене під час комплексного розв'язання практичних завдань; уміння доречно використовувати довідкову літературу; достатнє володіння сучасною українською літературною мовою; у відповіді допускаються 1–2 незначні неточності під час тлумачення теоретико-літературознавчих, педагогічних явищ або у використанні літературознавчої, методичної термінології.

• 65–79 балів – оцінка С («добре») виставляється студенту за загальом правильне розуміння й достатнє знання навчального матеріалу, достатнє володіння понятійним апаратом предмета; уміння й навички досить правильного, логічного, послідовного висвітлення основного змісту вивченого; уміння застосовувати вивчене під час комплексного розв'язання практичних завдань; уміння доречно використовувати довідкову літературу; достатнє володіння сучасною українською літературною мовою; у відповіді допускається 1 значна неточність під час тлумачення теоретико-літературознавчих, педагогічних явищ або у використанні літературознавчої, методичної термінології.

• 55–64 бали – оцінка D («задовільно») виставляється студенту за посередні знання навчального матеріалу, що виявляється у правильному викладі вивченого на репродуктивному рівні; у недостатньо аргументованій відповіді, що засвідчує прогалини у знаннях: висвітлює окремі питання частково й непослідовно, містить помилки в узагальненні, неповне обґрунтування висновків, грубі помилки під час тлумачення теоретико-літературознавчих, педагогічних явищ або у використанні літературознавчої, методичної термінології; недостатнє застосування теоретичних положень під час розв'язання практичних завдань; відображає часткове володіння сучасною українською літературною мовою.

• 50–54 бали – оцінка E («задовільно») виставляється, якщо знання й уміння студента в основному відповідають мінімальним критеріям: навчальний матеріал викладається на репродуктивному рівні, демонструється володіння предметною термінологією, теоретичні положення ілюструються прикладами, однак допускаються грубі помилки під час розкриття окремих теоретичних положень, неточності в розумінні та інтерпретації теоретико-літературознавчих і педагогічних явищ, відчуваються труднощі у використанні засвоєного в ході розв'язання практичних завдань, нездатність самостійно зробити висновки; недостатній рівень сформованості мовної й мовленнєвої культури.

• 35–49 балів – оцінка FX («незадовільно» з можливістю повторного складання екзамену чи заліку) виставляється за незнання значної частини навчального матеріалу, відповідь має переважно фрагментарний і репродуктивний характер, не відображає засвоєння основних понять, містить суттєві помилки, невміння застосувати теоретичні положення під час розв'язання практичних завдань; низький рівень сформованості мовної культури.

• 1–34 бали – оцінка F («незадовільно» з обов'язковим повторним вивченням курсу) виставляється за незнання переважної частини навчального матеріалу, істотні помилки у відповідях на запитання, невміння зорієнтуватися під час розв'язання практичних завдань, незнання фундаментальних положень теоретико-літературознавчих та методичної наук.

Під час оцінювання контрольної роботи враховується обсяг і правильність виконаних завдань:

- а) оцінка «відмінно» ставиться за правильне виконання всіх завдань;
- б) оцінка «добре» ставиться за виконання 75 % усіх завдань;
- в) оцінка «задовільно» ставиться, якщо правильно виконано більше 50% запропонованих завдань;
- г) оцінка «незадовільно» ставиться, якщо завдань виконано менше від 50 %.

Ці оцінки трансформуються в рейтингові бали у такий спосіб:

- «5» – 45-50 балів;
- «4» – 38-44 бали;
- «3» – 25-37 балів;
- «2» – 1-24 балів.

9. Засоби оцінювання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є: завдання до практичних занять, завдання для самостійної та індивідуальної роботи (зокрема есе, реферати), презентації результатів досліджень, тестові завдання, контрольні роботи.

10. Методи навчання

Репродуктивний метод (конспектування монографій, методичних посібників, статей у фахових виданнях), частково-пошуковий метод (проблемні лекції, розв'язання проблемних завдань), метод вправ (проектування літературних завдань, моделювання навчальних ситуацій, створення конспектів занять із літературознавчих дисциплін та ін.), дослідницький метод (аналіз аспектичних методичних проблем та фрагментів занять і виховних заходів); інтерактивні імітаційні методи (рольові ігри, ситуативні завдання з використанням ІКТ) та ін.

11. Методичне забезпечення

1. Мхитарян О. Підвищення навчальних досягнень учнів з української літератури : монографія. Миколаїв : Іліон, 2014. 232 с.

2. Мхитарян О. Аналіз жанрово-стильових особливостей драматичних творів Івана Карпенка-Карого: теорія і практика навчання. Ідіостиль авторатворця: мовно-літературна парадигма : монографія / за ред. О. С. Філатової. Миколаїв : ФОП Швець В. М., 2018. С. 324–346.

3. Філологічні дослідження : методологія, інструментарій, організація, апробація : навч.-метод. посіб. / Миколаївський національний університет імені В. О. Сухомлинського ; заг. ред. О. С. Філатової. – Миколаїв : Іліон, 2015. – 101 с. (співавт.)

4. Мхитарян О. Д. Проблеми підготовки студентів-філологів до навчально-корекційної роботи в школі / О. Д. Мхитарян // Науковий вісник Миколаївського державного університету імені В. О. Сухомлинського : збірник наукових праць. – Випуск 1.39. – Миколаїв : МНУ імені В. О. Сухомлинського, 2012. – С. 192–195. – (Серія «Педагогічні науки»).

5. Мхитарян О. Д. Ідеї педагогіки добра й діалогу В. О. Сухомлинського в навчально-корекційній роботі вчителя літератури / О. Д. Мхитарян // Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського. Педагогічні науки : збірник наукових праць / за ред. О. Я. Савченко, О. В. Сухомлинської. – Випуск 1.47 (114). – Миколаїв : МНУ імені В. О. Сухомлинського, 2014. – С. 189–193.

6. Мхитарян О. Д., Яременко С. А. Специфіка художнього моделювання образів-антиподів у «Казці про калинову сопілку» О. Забужко / О. Д. Мхитарян, С. А. Яременко // Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського. Філологічні науки (літературознавство) : зб. наук. пр. – Вип. 1 (15). – Квітень. – Миколаїв : МНУ імені В. О. Сухомлинського, 2015. – С. 101–104.

7. Мхитарян О. Д. Методичне забезпечення корегованого навчання літератури: проблеми й перспективи / О. Д. Мхитарян // Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського. Педагогічні науки : зб. наук. пр. – № 3 (50), вересень 2015. – Миколаїв : МНУ імені В. О. Сухомлинського, 2015. – С. 200–205.

8. Мхитарян О. Д. Оптимізація навчання літератури підлітків із низьким рівнем успішності / О. Д. Мхитарян // Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського. Педагогічні науки : зб. наук. пр. – № 4 (51), грудень 2015. – Миколаїв : МНУ імені В. О. Сухомлинського, 2015. – С. 129–135.

9. Мхитарян О. Д. Філософсько-літературознавчі аспекти розвитку читацьких здібностей учнів / О. Д. Мхитарян // ScienceRise. Педагогічна освіта. – 2015. – № 12/5 (17). – С. 53–60.

10. Мхитарян О., Головіна Т. Формування теоретико-літературної компетенції підлітків засобами ІКТ / О. Мхитарян, Т. Головіна // Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського. Педагогічні науки : зб. наук. пр. – № 1 (52), лютий 2016. – Миколаїв : МНУ імені В. О. Сухомлинського, 2016. – С. 108–113.

11. Мхитарян О. Д. Технологізація підготовки фахівців-філологів до корегованого навчання літератури / О. Д. Мхитарян // Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогічні науки. Ч. III : зб. наук. пр. – № 6 (303), жовтень 2016. – Старобільськ : ЛНУ імені Тараса Шевченка, 2016. – С. 152–160.

12. Мхитарян О., Кодрул О. Особливості підготовки студентів до корегованого навчання під час вивчення літературної байки в школі / О. Мхитарян, О. Кодрул // Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського. Педагогічні науки : зб. наук. пр. – № 4 (55), грудень 2016. – Миколаїв : МНУ імені В. О. Сухомлинського, 2016. – С. 42–47.

13. Мхитарян О., Філь Д. Теоретичні аспекти підготовки студентів до навчально-корекційної роботи засобами вивчення сучасного фентезі. Науковий вісник Миколаївського національного університету імені

В. О. Сухомлинського. Педагогічні науки : зб. наук. пр. Миколаїв : МНУ імені В. О. Сухомлинського, 2017. № 1 (56), лютий. – С. 229–234.

14. Мхитарян О., Смутченко І. Застосування інформаційно-комунікаційних технологій на уроках літератури рідного краю. Текст. Контекст. Інтертекст : наук. ел. журнал / за ред. О. Філатової. Миколаїв : МНУ імені В. О. Сухомлинського, Миколаїв : МНУ імені В. О. Сухомлинського, 2017. Вип. 1. С. 5. URL : <http://text-intertext.in.ua>

15. Мхитарян О., Жмуркова В. «Виховання розуму і почуттів» під час формування в шестикласників аналітичних здібностей : (на прикладі вивчення творів А. Чехова). Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського. Педагогічні науки : зб. наук. пр. / за ред. Т. Степанової. Миколаїв : МНУ імені В. О. Сухомлинського, 2017. Травень № 2 (57), С. 335–341.

16. Мхитарян О., Любенко О., Руденко К. Формування методичної компетенції майбутніх фахівців-філологів засобами ІКТ. Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського. Педагогічні науки : зб. наук. пр. / за ред. Т. Степанової. Миколаїв : МНУ імені В. О. Сухомлинського, 2018. № 1 (60), лютий. С. 211–217.

12. Рекомендована література

Базова

1. Бондаренко Ю. І. Загальна модель шкільного навчання української літератури: монографія / Ю. І. Бондаренко. – Ніжин : НДУ імені М. В. Гоголя, 2017. – 398 с.

2. Бондаренко Ю. Теорія і практика навчання української літератури на філософсько-історичних засадах у старших класах загальноосвітньої школи : монографія / Юрій Бондаренко. – Ніжин : Вид-во НДУ імені М. В. Гоголя, 2009. – 351 с.

3. Градовський А. В. Компаративний аналіз у системі шкільного курсу літератури : методологія та методика : монографія / А. В. Градовський. – Черкаси : Брама, 2003. – 292 с.

4. Жила С. О. Теорія і практика вивчення української літератури у взаємозв'язках із різними видами мистецтв у старших класах загальноосвітньої школи : монографія / С. О. Жила. – Чернігів : Деснянська правда, 2004. – 360 с.

5. Куцевол О. М. Вивчення життя і творчості Михайла Коцюбинського через рецепцію літературних та літературно-документальних джерел : посіб. / О. М. Куцевол. – Вінниця : Консоль, 2015. – 440 с.

6. Куцевол О. М. Організація позакласної роботи з обдарованими учнями (на матеріалі художніх творів української та зарубіжної літератури) : навч.-метод. посіб. / О. М. Куцевол, О. Б. Петрович, С. Д. Петрович. – Вінниця : Нілан-ЛТД, 2016. – 204 с.

7. Мхитарян О. Підвищення навчальних досягнень учнів з української літератури : монографія / Ольга Мхитарян. – Миколаїв : Іліон, 2014. – 232 с.

8. Наукові основи методики літератури : навч.-метод. посіб. / за ред. д-ра пед. наук, проф., чл.-кор. АПН України Н. Й. Волошиної. – К. : Ленвіт, 2002. – 344 с.
9. Нежива Л. Л. Теорія і практика вивчення літературних напрямів українського письменства в школі : монографія / Л. Л. Нежива. – Полтава : ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2016. – 356 с.
10. Пасічник Є. А. Методика викладання української літератури в середніх навчальних закладах : навч. посіб. для студ. вищих закладів освіти / Є. А. Пасічник. – К. : Ленвіт, 2000. – 384 с.
11. Пультер С. О. Методика викладання української літератури в середній школі / С. О. Пультер, А. М. Лісовський. – Житомир : Полісся, 2000. – 164 с.
12. Романишина Н. В. Українська художня мала проза : теоретико-методичні аспекти вивчення : монографія / Н. В. Романишина. – Рівне : Принт Хауз, 2013. – 576 с.
13. Семеног О. М. Мовно-літературна освіта в Україні : погляд крізь роки : навч. посіб. / О. М. Семеног, Л. О. Базиль. – К. : Фенікс, 2008. – 240 с.
14. Ситченко А. Л. Методика викладання літератури : термінологічний словник / А. Л. Ситченко, В. І. Шуляр, В. В. Гладишев ; за ред. проф. А. Л. Ситченка. – К. : Ін Юре, 2008. – 132 с.
15. Ситченко А. Л. Методика навчання української літератури в загальноосвітніх навчальних закладах : навч. посіб. для студентів-філологів / А. Л. Ситченко. – Київ : Ленвіт, 2011. – 291 с.
16. Ситченко А. Л. Навчально-технологічна концепція літературного аналізу : монографія / А. Л. Ситченко. – Київ : Ленвіт, 2004. – 304 с.
17. Токмань Г. Л. Методика викладання української літератури в старшій школі : екзистенціально-діалогічна концепція : монографія / Г. Л. Токмань. – К. : Міленіум, 2002. – 320 с.
18. Токмань Г. Л. Методика навчання української літератури в середній школі : підруч. / Г. Л. Токмань. – К. : Академія, 2012. – 312 с.
19. Уліщенко В. В. Теорія і практика інтерсуб'єктного навчання української літератури в школі : монографія / Віолетта Уліщенко. – К. : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2011. – 398 с.
20. Яценко Т. О. Тенденції розвитку методики навчання української літератури в загальноосвітніх навчальних закладах (друга половина ХХ – початок ХХІ століття) : монографія / Таміла Яценко. – Київ : Педагогічна думка, 2016. – 360 с.

Допоміжна

57. Абдуллина О.Д., Загрязкина Н.Н. Педагогическая практика студентов. – М.: Просвещение, 1989. – 173 с.
58. Активные формы преподавания литературы: Лекции и семинары на уроках в ст. классах /Р.И. Альбеткова, С.Г. Герке, Л.П. Гладкая и др. - М.: Просвещение, 1991. – 175 с.

- 59.Алексюк А.М. Загальні методи навчання в школі. – 2-е вид., переробл. і доп. – К.: Рад. шк., 1981. – 206 с.
- 60.Алексюк А.М. Педагогіка вищої освіти України. – К.: Либідь, 1998. – 558 с.
- 61.Беспалько В.П. Слагаемые педагогической технологии. – М.: Педагогика, 1989. – 192 с.
- 62.Беспалько В.П., Татур Ю.Г. Системно-методическое обеспечение учебно-воспитательного процесса подготовки специалистов. – М.: Высш. шк., 1989. – 141 с.
- 63.Бугайко Т.Ф. Майстерність вчителя-словесника. – К.: Рад. шк., 1963. – 188 с.
- 64.Васянович Г. Педагогіка вищої школи: Навчально-методичний посібник. – Львів: Ліга-Прес, 2000. – 100 с.
- 65.Вахрушев В.С. Уроки мировой литературы в школе: 5-11 кл.: Кн. для учителя. – М.: Просвещение: ВЛАДОС, 1995. – 228 с.
- 66.Вербицкий А.А. Активное обучение в высшей школе: контекстный подход: Метод. пособие. – М.: Высш. шк., 1991. – 208 с.
- 67.Вища освіта в Україні: Навчальний посібник. – К.: Знання, 2005. – 327 с.
- 68.Волкова Н.П. Педагогіка: Посібник для студентів вищих навчальних закладів. – К.: Видавничий центр “Академія”, 2001. – 576 с.
- 69.Волошина Н.Й. Естетичне виховання учнів у процесі вивчення літератури. – К.: Рад. шк., 1985. – 102 с.
- 70.Выготский Л.С. Педагогическая психология. – М.: Педагогика, 1991. – 480 с.
- 71.Выготский Л.С. Психология искусства. – 3-е изд.. – М.: Искусство, 1986. – 573 с.
- 72.Галузинський І.М., Євтух М.Б. Педагогіка: теорія та історія. – К.: Вища школа, 1995. – 237 с.
- 73.Гершунский Б.С. Философия образования. – М.: Моск. психолого-социальный ин-т, Флинта, 1998. – 432 с.
- 74.Гладишев В. В. Теорія і практика контекстного вивчення художніх творів у шкільному курсі зарубіжної літератури : монографія / В. В Гладишев. – Миколаїв : Іліон, 2006. – 372 с.
- 75.Голубков В.В. Методика преподавания литературы. – М.: Учпедгиз, 1962. – 496 с.
- 76.Гуковский Г.А. Изучение литературного произведения в школе: Методологические очерки о методике. – М.–Л.: Просвещение, 1966. – 266 с.
- 77.Гура О.І. Педагогіка вищої школи: вступ до спеціальності. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 224 с.
- 78.Жила С.О. Теорія і практика вивчення української літератури у взаємозв'язках із різними видами мистецтв у старших класах загальноосвітньої школи: Монографія. – Чернігів: РВК “Деснянська правда”, 2004. – 360 с.
- 79.Згуровський М.З. Болонський процес: головні принципи та шляхи структурного реформування вищої освіти України. – К.: НТУУ “КПІ”, 2006. – 544 с.

- 80.Иванова Т.В. Культурологическая подготовка будущего учителя: Монография. – К.: ЦВП, 2005. – 282 с.
- 81.Исаева О. О. Організація та розвиток читацької діяльності школярів при вивченні зарубіжної літератури : посіб. для вчителя / О. О. Ісаєва. – К : Ленвіт, 2000. – 184 с.
- 82.Как-Калик В.А., Никандров Н.Д. Педагогическое творчество. – М.: Педагогика, 1990. – 144 с.
- 83.Кан-Калик В.А., Хазан В.И. Психолого-педагогические основы преподавания литературы в школе: Учебн. пособие для студентов пед. ин-тов. - М.: Просвещение, 1988. – 255 с.
- 84.Кигель Р.Ю. Труд преподавателя вуза. – Киев-Одесса: Вища шк., 1987. – 140 с.
- 85.Костюк Г.С. Навчально-виховний процес і психічний розвиток особистості. – К.: Рад. шк., 1989. – 608 с.
- 86.Кудряшев Н.И. Взаимосвязь методов обучения на уроках литературы: Кн. для учителя. – М.: Просвещение, 1981. – 190 с.
- 87.Кузьмінський А.І., Омеляненко В.Л. Педагогіка: Підручник. – К.: Знання-Прес, 2003. – 418 с.
- 88.Кухарев Н.В. На пути к профессиональному совершенству: Кн. для учителя. – М.: Просвещение, 1990. – 159 с.
- 89.Лернер И.Я. Дидактические основы методов обучения. – М.: Просвещение, 1981. – 186 с.
- 90.Лозова В.І., Троцько Г.В. Теоретичні основи виховання і навчання: Навчальний посібник. – Харків: “ОВС”, 2002. – 400 с.
- 91.Мазуркевич О.Р. Метод і творчість. – К.: Рад. шк., 1973. – 210 с.
- 92.Марушкевич А.А. Педагогіка вищої освіти: теорія виховання: Навчальний посібник. – К.: Київський університет, 2006. – 60 с.
- 93.Маранцман В.Г., Чирковская Т.В. Проблемное изучение литературного произведения в школе. Пособие для учителей. – М.: Просвещение, 1977. – 206 с.
- 94.Мірошніченко Л. Ф. Методика викладання світової літератури в середніх навчальних закладах : підручник / Л. Ф. Мірошніченко – К. : Слово, 2010. – 432 с.
- 95.Методика преподавания литературы /Под ред. З.Я. Рез. – М.: Просвещение, 1985. – 368 с.
- 96.Методика преподавания литературы /Под ред. О.Ю. Богдановой и В.Г. Маранцмана. – М.: Просвещение, ВЛАДОС, 1995. – Ч. 1 – 288 с.; Ч. 2 – 288 с.
- 97.Мойсеюк Н.Є. Педагогіка. Навчальний посібник. – К. – 2001. – 608 с.
- 98.Молдавская Н.Д. Литературное развитие школьников в процессе обучения. – М.: Педагогика, 1976. – 224 с.
- 99.Мхитарян О. Підвищення навчальних досягнень учнів з української літератури : монографія / Ольга Мхитарян. – Миколаїв : Іліон, 2014. – 232 с.

100. Недайнова Т.Б. Искусство преподавания литературы в школе: Учебное пособие для студентов и учителей-словесников. – Луганск: Альма-матер, 2004. – 100 с.
101. Неділько В.Я. Методика викладання української літератури в середній школі: Підручник для ун-тів. – К.: Вища шк., 1978. – 248 с.
102. Освітні технології: Навч.-метод. посіб. / О.М. Піхота, А.З. Кіктенко, О.М. Любарська та ін.; За заг. ред. О.М. Пехоти. – К.: А.С.К., 2001. – 256 с.
103. Педагогика: Учебное пособие для студентов педагогических учебных заведений / В.А. Сластёнин, А.И. Мищенко, И.Ф. Исаев, Е.Н. Шиянов. – 3-е изд. – М.: Школа-Пресс, 2000. – 512 с.
104. Подоляк О.Г. Психологія вищої школи: Навчальний посібник. – К.: ТОВ “Філ-студія”, 2006. – 320 с.
105. Рыбникова М.А. Очерки по методике литературного чтения. – М.: Учпедгиз, 1963. – 314 с.
106. Семеног О. М. Професійна підготовка майбутніх учителів української мови і літератури : монографія / О. М. Семеног. – Суми : Мрія-1 ТОВ, 2005. – 404 с.
107. Товарнянський П.Л. Болонський процес: цикли, ступені, кредити: Монографія. – Харків: НГУ “ХП”, 2004. – 144 с.
108. Фіцула М.М. Педагогіка вищої школи: Навчальний посібник. – К.: Академвидав, 2006. – 352 с.
109. Фіцула М.М. Педагогіка: Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних закладів освіти. – К.: Видавничий центр “Академія”, 2002. – 528 с.
110. Шейко В.М. Вища освіта в країнах Заходу: соціальні та етичні аспекти. – Харків: ХДАК, 1999. – 152 с.
111. Штейнбук Ф. М. Методика викладання зарубіжної літератури у школі: навч. посіб. – К. : Кондор, 2007. – 316 с.
112. Ягупов В.В. Педагогіка : навч. посібник. – К.: Либідь, 2002. – 560 с.

Фахові видання:

Дивослово.

Українська література в загальноосвітній школі.

Русская словесность в школах Украины.

Русский язык и литература в школах Украины.

Русский язык и литература в средних учебных заведениях Украины.

Всесвітня література в середніх навчальних закладах України.

Зарубіжна література в навчальних закладах.

Всесвітня література та художня культура в навчальних закладах України.

Вікно в світ.

Електронні ресурси

Електронні бібліотеки

Електронна бібліотека Національної бібліотеки України імені В.І.Вернадського (<http://www.nbuv.gov.ua/eb>) – найбільше зібрання книг, журналів, видань, карт, нот, образотворчих матеріалів, рукописів, стародруків, газет, документів на нетрадиційних носіях інформації;

Літературна Інтернет-бібліотека школяра (<http://litbook.by.ru>) – зібрання творів української та зарубіжної літератури, біографії письменників, реферати, корисна інформація;

Українська бібліотека (<http://www.lib.org.ua>) – систематизована бібліотека за розділами: суспільні науки, політика, економіка, історія, культура, біографії, релігія, теологія, права людини;

Український центр (<http://www.ukrcenter.com>) – твори українських і зарубіжних авторів, фольклорні твори, наукові праці та дослідження в галузі української мови та літератури);

Бібліотека Мережі української літератури (<http://www.ukrlib.com.ua>) – біографії та твори українських письменників, реферати, творчі роботи.

Літературні сайти

pisar.tripod.com – класична українська література;

www.poetryclub.com.ua – сучасна поезія світу, критичні матеріали про літераторів;

poetry.uazone.net – українська поезія та фольклор, тексти сучасних пісень, переклади світової поетичної класики;

books.ms.km.ua – твори репресованих українських письменників;

www.lib.proza.com.ua – твори сучасних українських і зарубіжних авторів;

litorys.narod.net – бібліотека давньоукраїнського письменства, оригінали творів, переклади, коментарі, історичні відомості;

www.nbuv.gov.ua/tb/ukr/html – зібрання творів українського письменства від найдавніших часів до початку ХХ століття.

Довідкові та методичні сайти

Лінгвістичний портал (<http://proling.com>) – частотні словники української мови, онлайнвий українсько-російський перекладач для текстів „Плай-Online” та електронний словник української та російської мов „Уліс OnLine”;

Словники України (<http://www.webber.net.ua/NEWDICT>) – делмверсія повномасштабного українського електронного словника, записаного на компакт-диск (152 тис. слів);

Українська мова (<http://www.ussr.to/ALL/tishkovets>) – довідник з української мови.

Періодика для словесника

„Педагогічна преса” (<http://www.ped-pressa.kiev.ua>) – інструктивно-методична інформація Міністерства освіти і науки України, яка розміщена у фахових журналах, часописах видавництва, фактологічний літературознавчий і лінгвістичний матеріал тощо;

журнал „Дивослово” (E-mail:dyvoslovo@ukr.net) – актуальні методичні матеріали українському словесникові перспективного спрямування;

журнал „Українська мова і література в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах” (www.ped-prensa.kiev.ua) – відкриті уроки, методика на кожен день, наука – школі, поетична сторінка й сучасна проза – все для вчителя-україніста;

„Книжковий кур'єр” (www.book-courier.com.ua), „Книжник-ревію” (www.elitprofi.com.ua/gazeta), „Критика” (www.krytyka.kiev.ua) – літературно-критичні матеріали й тексти художніх творів;

Академ-Прес (<http://www.academpres.kiev.ua>) – ресурс для науковця, вчителя-словесника, студента, учня-читача.

Сайт Науково-методичного центру м. Миколаєва – slovo-divo.ucoz.ua

13. Інформаційні ресурси

1. Наукові основи методики літератури : навч.-метод. посіб. / за ред. д-ра пед. наук, проф., чл.-кор. АПН України Н. Й. Волошиної. – К. : Ленвіт, 2002. – 344 с. – 98 екз.

2. Пасічник Є. А. Методика викладання української літератури в середніх навчальних закладах : навч. посіб. для студ. вищих закладів освіти / Є. А. Пасічник. – К. : Ленвіт, 2000. – 384 с. – 94 екз.

3. Ситченко А. Л. Методика навчання української літератури в загальноосвітніх навчальних закладах : навч. посіб. для студентів-філологів / А. Л. Ситченко. – Київ : Ленвіт, 2011. – 291 с. – 10 екз.

4. Степанишин Б. І. Викладання української літератури в школі / Б. І. Степанишин. – К. : Проза, 1995. – 256 с. – 3 екз.

5. Яценко Т. О. Тенденції розвитку методики навчання української літератури в загальноосвітніх навчальних закладах (друга половина ХХ – початок ХХІ століття) : монографія / Таміла Яценко. – Київ : Педагогічна думка, 2016. – 360 с. – 5 екз.